



A TANTÁRGY ADATLAPJA

Az erdélyi magyar irodalom története

Egyetemi tanév.2026-2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Mesteri képzés
1.6. Tanulmányi program/ Képesítés	Magyar nyelvészeti és irodalmi tanulmányok
1.7. Képzési forma	nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Az erdélyi magyar irodalom története			A tantárgy kódja	LMM2216
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Balázs Imre József				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Balázs Imre József				
2.4. Tanulmányi év	2	2.5. Félév	2	2.6. Értékelés módja	Vizsga
2.7. Tantárgy rendszere	Kötelező			2.8. Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2. előadás	2	3.3. szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	48	melyből: 3.5. előadás	24	3.6. szeminárium/labor	24
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET)					42
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					44
Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összórással)					42
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórássága					132
3.8. A félév összórássága					180
3.9. Kreditszám					7

4. Előfeltételek (ha vannak)

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása



4.1. tantervi	
4.2. kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	
5.2. A szeminárium/ labor lebonyolításának feltételei	

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)¹

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CP3	Professzionálisan kommunikál a kutatási és szakmai környezetben
CP4	Tudományos kutatást végez
CP6	Tudományos, munkákat szerkeszt és szakmai dokumentációt készít
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CT3	Kritikusan viszonyul az információkhoz és azok forrásaihoz
CT5	Alkalmazza a társadalom- és bölcsészettudományok területén szerzett ismereteit

6.2. A tanulmányi programra jellemző kimeneti követelmények (a tantervből kell átvenni)²

A tantárgy által megcélzott kimeneti követelmények		
Kompetencia kódja	Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
CP1, CP7, CP11, CP15, CT2	1. Ismeri a magyar nyelv és irodalom kulturális, társadalmi és stilisztikai történetét	1. Képes elemezni és bemutatni a magyar irodalmi jelenségeket kulturális kontextusukban (magyar irodalom és magyar kultúra), információforrásokat használni, valamint tudományos kutatást végezni

¹ A tanulmányi program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is, ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

² Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvinni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb odalán kell feltüntetni.



CP 3, CP5, CP10, CP13, CP19, CP 26, CP27, CT4	2. Ismeri az általános nyelvészeti, irodalomelméleti, a magyar irodalomra, valamint a világ- és összehasonlító irodalomra vonatkozó terminusokat	2. Magyar nyelven anyanyelvi szinten ért, ír és beszél
CP2, CP3, CP5, CP6, CP9, CP11, CP12, CP14, CP15, CP19, CP24, CP25, CP26, CP27	3. Ismeri a magyar kultúrában megjelenő nyelvi és irodalmi jelenségek történetét, és a magyar kultúra kontextusában kritikusan viszonyul ezekhez	3. Képes a nyelvészet, az irodalomelmélet, valamint a magyar, az világ- és az összehasonlító irodalom történetének fogalmait megfelelően alkalmazni, továbbá tudományos vagy irodalmi szövegeket elemezni, felülvizsgálni és megfogalmazni
CP8, CP14	4. Ismeri a magyar nyelv és irodalom területéhez kapcsolódó tanulmányi és kutatási platformokat	4. Ismeri az erdélyi magyar irodalom területéhez kapcsolódó tanulmányi és kutatási platformokat

7. Tárgy-specifikus kimeneti követelmények

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)
1. A hallgató képes irodalmi és szakszöveget értelmezni.
2. Felismeri és megfelelően alkalmazza a regionális irodalomtörténeti szaknyelvi terminusokat.
3. Jártassá válik digitális források és információs technológiák használatában erdélyi kontextusban.
4. Felismeri és megérti a regionálisan, történetileg vagy kontextuálisan változó irodalmi és kulturális jelenségeket, amelyek a többnyelvűség vagy multikulturalitás eredményei..
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
1. Felismeri a szakszövegek jelentésösszefüggéseit.
2. Elemezni tudja a szövegek információszerkezetét.
3. Megfelelően használja az irodalomtörténeti szaknyelvet.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések ³
1. Van-e erdélyi irodalom, s ha nincs, kell-e lennie? A magyar irodalom regionális olvasatainak hagyományai és lehetőségei. A regionális irodalmak jellege. Deleuze és Guattari "kisebbségi irodalom"-fogalma. Posztkoloniális szempontok. Az erdélyi irodalom a magyar irodalomtörténetekben.	előadás	

³ Például szervezési szempontok, ajánlások a hallgatók számára, a kurzushoz/szemináriumhoz kapcsolódó konkrét szempontok, mint például a területen dolgozó szakemberek meghívása stb.



“Erdélyi magyar irodalom” vs. “romániai magyar irodalom” vs. “irodalom”		
2. Transzilvanizmus-definiciók “szétolvasása” Szemplér Ferenc 1973-as transzilvanizmus-definiciója. Szemplér Ferenc 1937-es vitairata a transzilvanizmusról. A transzilvanizmus és a dugó. Láng Gusztáv, Cs. Gyimesi Éva koncepciói.	előadás	
3. A '20-as évek irodalma: lapok, intézmények, koncepciók; az avantgárd Erdélyben Napkelet, Pásztortűz, Erdélyi Helikon, Genius, Periszkop, Korunk. Az Erdélyi Szépmíves Céh és a marosvécsi helikoni találkozók. Irányzatok, íróársaságok.	előadás	
4. A harmincas évek generációs fordulata (Dsida, Szemplér); generációs és stratégiai különbségek	előadás	
5. 1940–1944: identitáskimozdulás? Rekapituláció, rekanonizáció és nyelvkeresés	előadás	
6. Az ötvenes évek irodalma. „Hazánk magyar költői”. “Hazánk magyar elbeszélői” Az “irányított irodalom”: a szocialista realizmus. A korszak reprezentatív antológiái. Szemléleti jegyek. A satírák, paródiák lehetőségei.	előadás	
7. Hatvanas évek első fele: a sematikus helyett a valós. Fokozatos szemléleti-poétikai váltás az ötvenes-hatvanas évek fordulójától kezdve. A Forrás-sorozat (Szilágyi István, Bálint Tibor, Pusztai János)	előadás	
8. 1970 táján: leszámolás egyszerre két korszakkal. „Kényes” témák. (Sütő, Páskándi, Bodor); A kollektív identitás visszanyerése. A második Forrás-nemzedék és fellépésének kontextusai	előadás	
9. Hetvenes évek közepe: teoretikus újraleírások: a Bretter-iskola. Neoavantgárd és beat hatások. Az Echinox és a Fellegvár szerepe. Antológiák: Varázslataink, Kimaradt szó, Ötödik évszak.	előadás	
10. Nyolcvanas évek: proteszt-irodalom, hippi-utóregzések, szamizdat, posztmodern	előadás	



11. Fordulat-e 1989 az erdélyi magyar irodalomban? Intézményesültség 1989 előtt és után. A posztmodernség poétikái. A "transzközép". Éneklő Borz, Árnyékhatár, Előretolt Helyőrség.	előadás	
12. Rendszerváltás-történetek. Bodor Ádám, Láng Zsolt, Tompa Andrea, Papp Sándor Zsigmond, Dragomán György	előadás	
Könyvészet		
1. Cs. Gyimesi Éva: Gyöngy és homok. Kriterion, Buk., 1992.. (http://adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf1421.pdf) 2. Láng Gusztáv: Egy önmeghatározás tanulságai. Kortárs 1989/8. 3. Kántor Lajos-Láng Gusztáv: Romániai magyar irodalom 1944–1970. Buk., Kriterion, 1973. (http://adatbank.transindex.ro/cedula.php?kod=908) 4. Balázs Imre József: Erdélyi magyar irodalom-olvasatok. Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár, 2015. Főként a 7–84. oldalak. (http://adatbank.transindex.ro/vendeg/htmlk/pdf13873.pdf)		
8.2 Szeminárium/ Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Nemi metaforák az erdélyiségről való beszédben, általános kép az erdélyi nőírók tevékenységéről Gál Andrea: Anyánk, apánk s a többiek. Családi, nemi és testi metaforika a transzilvanizmus szövegeiben. Látó 2001/12. http://lato.adatbank.transindex.ro/?cid=407 Ion Chinezu: Aspecte din literatura maghiară ardeleană. Cluj, 1930. (Literatura feminină) 75-91. Boross István: Regényirodalmunk nőírói. Gyóni Géza Ir. Társ., Bp., 1935. https://mtda.hu/books/boross_istvan_regeny_irodalmunk_noirot.pdf	bemutatás, párbeszéd	
2. Vázlat a rendszerváltás utáni erdélyi nőirodalomról Pieldner Judit: Variációk női hangra. Partitúra 2011/1. 103-135. http://www.partitura.fss.ukf.sk/wp-content/uploads/2011/Partitura-2011-01-103-135.pdf	bemutatás, párbeszéd	
3. Berde Mária: Tüzes kemence https://adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf_1136.pdf (Molnár Szabolcs előszavával) 130 éve született Berde Mária. Négy rövid tanulmánnyal munkásságára emlékezünk (Csiszer Katalin, Györfi Edina, György Alida, Sebestyén Kinga) Transindex, 2019. 02. 05.	bemutatás, párbeszéd	



https://columbofelesege.transindex.ro/130-eve-szulett-berde-maria-negy-rovid-tanulmannyal-munkassagara-emlekezunk/		
4. Thury Zsuzsa: Barátok és ellenségek Thury Zsuzsa: Emlékeim, otthonaim. Budapest 1977/9.	bemutató, párbeszéd	
5. Ignác Rózsa: Anyanyelve magyar Kántor Lajos: Ignác Rózsa helyzetrajzai és az irodalomtörténet-írás. Kortárs 1999/12. http://epa.oszk.hu/00300/00381/00031/kantor.htm Vallasek Júlia: Verbéna, bordásfal és szónoklatok. Korunk 2020/2. 111-117. https://epa.oszk.hu/00400/00458/00663/pdf/EPA00458_korunk-2020-02_111-117.pdf Olosz Brigitta: Az erdélyiség reprezentációi Szabó Dezső: Az elsodort falu, Kacsó Sándor Vakvágányon és Ignác Rózsa Anyanyelve magyar című regényében. Szakdolgozat, BBTE, Kolozsvár, 2020.	bemutató, párbeszéd	
6. Erdélyi Ágnes: Kovácsék Bíró-Balogh Tamás: Életmű-alanyi jogon. In: Erdélyi Ágnes: Arckép szavakból. Jaffa, Budapest, 2020.	bemutató, párbeszéd	
7. Polcz Alaine: Asszony a fronton Pataki-Péter Hanna: A medúza hangja. Polcz Alaine Asszony a fronton című regényének recepciótörténeti- és dialogikus olvasatai. Szakdolgozat, BBTE, Kolozsvár, 2020.	bemutató, párbeszéd	
8. Hervay Gizella költészete Hervay Gizella: Az idő körei https://hervaygizella.adatbank.transindex.ro/belso.php?k=20&p=1103 Balázs Imre József: Hervay Gizella. Kriterion, Kvár, 2003. https://balazs.adatbank.transindex.ro/belso.php?k=60&p=6668 Parnasszus 2017/3. Hervay-összeállítás http://epa.oszk.hu/03700/03714/00007/pdf/	bemutató, párbeszéd	
9. Varró Ilona: A hollandi doboz	bemutató, párbeszéd	



Bucs Réka: Női szerepek és a női perspektíva problematikája varró ilona novelláiban. Magiszteri dolgozat, BBTE, Kolozsvár, 2011.		
10. Adonyi Nagy Mária költészete CS. GYÍMESI Éva: „A teljesség: kötelesség” Utunk, 1979/2 http://digiteka.ro/readme/15/26289/1 EGYED Péter: Csönd, csoda, sejtetés. In: Irodalmi rosta. Kritikák, esszék, tanulmányok (1976-2014), Polis, Kolozsvár, 2014. https://adatbank.transindex.ro/vendeg/htmlk/pdf12349.pdf MARKÓ Béla: Deleatur/Szemből fúj mindig a világ. Alig-émlékek Adonyi Nagy Máriáról. Látó, 2016. február: http://www.lato.ro/article.php/Szemb%C5%91l-f%C3%BAj-mindig-a-vil%C3%A1g-Alig-empl%C3%A9kek-Adonyi-Nagy-M%C3%A1ri%C3%A1r%C3%B3l/3298/ MARTOS Gábor: Marsallbot a hátizsákban. A Forrás harmadik nemzedéke, Erdélyi Híradó Könyv-és Lapkiadó, Kolozsvár, 1994. http://adatbank.transindex.ro/cedula.php?kod=867	bemutató, párbeszéd	
11. Cs. Gyimesi Éva tanulmányírói munkássága Cs. Gyimesi Éva: Találkozás az egyszerűvel. Kriterion, Buk., 1978. Cs. Gyimesi Éva: Gyöngy és homok. Kriterion, Buk., 1992. (http://adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf/1421.pdf) Újrateremtett világok. Írások Cs. Gyimesi Éva emlékére; szerk. Balogh F. András, Berszán István, Gábor Csilla; Argumentum, Bp., 2011.	bemutató, párbeszéd	
12. Kinde Annamária költészete Demeter Zsuzsa: Szandra May a hóhullásban. Kinde Annamária költészete. Lector, Marosvásárhely, 2017.	bemutató, párbeszéd	
Könyvészet az egyes szemináriumok anyagánál		

9. Értékelés

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása



Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok ⁴	9.2 Értékelési módszerek ⁵	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	Jártasság a témában és a szakirodalomban	vizsga	50 %
	Az érvelés logikája		
9.5 Szeminárium/ Labor	Aktív bekapcsolódás a szemináriumon sorra kerülő szövegek megbeszélésébe	Szemináriumi munka, szemináriumi dolgozat	50 %
	Otthoni feladatok elkészítése		
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
... - Részvétel a szemináriumok minimum 70 %-án - Az AI használatára a tantárgy keretén belül az egyetem általános irányelvei érvényesek - Írásban benyújtott dolgozat esetében az előzetes osztályzat közlését és indoklását követően a hallgatónak joga van szóban is megvédeni a dolgozatát, illetve a tanárnak is jogában áll kérni a diáktól benyújtott dolgozata szóbeli megvédésére. Ilyen esetekben a végső osztályzat a szóbeli védés figyelembe vételével véglegesül.			

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)⁶ (Ki kell törölni azokat az ikonokat, amelyek nem vonatkoznak a tárgyra.)

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

⁴ Az értékelési kritériumoknak közvetlenül tükrözniük kell a tanulmányi program és a tantárgy szintjén kitűzött képzési eredményeket. Pontosabban, a várható képzési eredményeknél felsorolt eredményeket értékelik.

⁵ Javasolt mind a végső kiértékelési módszerek, mind a folyamatos kiértékelési stratégia meghatározása.

⁶ Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az *Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás* szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: „Nem alkalmazható”.



UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA



Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Kitöltés időpontja:

Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:

2026.04.08.

Intézetigazgató:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

BERSZAN ISTVAN
2026.04.24 09:31
Aprob acest document

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása